

(Continuare din pag. 1: Ion Iliescu.)

Noi am mai avut dezbateri în legătură cu perspectiva integrării României în Uniunea Europeană. În 1995 am avut o asemenea activitate



Președintele Ion Iliescu într-un moment al interviului.

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

comună la care au cuplat toate partidele politice; s-a lucrat timp de 4-5 luni de zile, cu un colectiv larg, cu câteva sute de oameni specialiști, desemnați și de partide, dar și din domeniul cercetării, academic, universitar, societate civilă, chiar și reprezentanți ai bisericii. Și așa s-a născut strategia românească privind integrarea în Uniunea Europeană, care s-a soldat atunci și cu o declarație politică de susținerea acestui proces.

Am avut anul trecut, la începutul anului 2000, când noi eram în opoziție, un exercițiu cu un program pe termen mediu, cuplat cu UE privind negocierile în curs de aderare la UE, iar anul acesta am avut în legătură cu NATO un forum similar, tot la Snagov și tot cu participarea partidelor și a societății civile, unde s-a adoptat o platformă comună de susținere a eforturilor României de a adera la NATO. Deci ținând seama și de aceste antecedente, de această experiență acumulată, doresc să dezvolt noțiunea de dezbateri, pentru că este un lucru cu totul pozitiv. Căci dincolo de deosebirile de vederi de opțiuni, de poziții politice pe diverse teme, mai ales în domeniul politicii externe în general și al acestor obiective strategice majore în special - integrarea europeană și euro-atlantică a României, a existat și există o platformă de convergență a tuturor partidelor. Deci aceasta vrem s-o valorificăm în continuare.

S.C.: În primul dvs. mandat ca Președinte al României erati un admirator al "modelului suedez" pe care doreați să-l introduceți în România. Au trecut 11 ani de atunci, care este acum atitudinea dvs. față de "modelul suedez"?

I.I.: "Modelul suedez" l-am evocat ca un punct de reper în legătură cu o soluție mai generală care pune în fața lumii raportul între economic și social. Politica economică nu poate fi tratată ca scop în sine. Orice politică economică trebuie finalizată social. Nu facem economie de dragul economiei. Nu facem politică economică de dragul politicii economice, ci pentru ca să rezolvăm problemele oamenilor. Să asigurăm o viață mai bună oamenilor. Dacă o politică economică nu are finalitate, înseamnă că nu se poate realiza ameliorarea vieții oamenilor. Ori din acest punct de vedere am apreciat că suedezi, sau mai precis spus, partidul social-democrat suedez, care între cele 2 războaie mondiale, când a venit la putere, și au rămas la putere vreo 40 de ani tocmai datorită acestei politici progresiste, au căutat, fără să afecteze relațiile fundamentale ale unei societăți capitaliste, relativ dezvoltate, să abordeze problema armonizării obiectivelor economice cu cele sociale. Ei nu au afectat regimul de proprietate, ei n-au deranjat cu nimic structurile economiei și societatea suedeze. Au introdus însă o politică fiscală, au inventat această idee a "impozitului progresiv" în raport cu averea fiecăruia, pentru ca să creeze la îndemâna statului mijloacele financiare necesare pentru o

politică socială, politică de protecție socială și de atenuare a discrepanțelor sociale care au însoțit todeauna societatea de piață, mai ales societatea capitalistă, care întotdeauna a generat polarizare socială: acumularea bogăției la un pol al societății și sărăcie la alt pol. Problema care astăzi se pune la scară globală ca problema cea mai acută a lumii este această discrepanță uriașă între nord și sud, între țările bogate și țările slab dezvoltate. 20% din populația planetei consumă 80% din resursele planetei. Sărăcia este boala cea mai gravă a societății contemporane și sursa celor mai mari stări de tensiune. Acuma nu ne mai paște pericolul unor războaie mondiale între grupări politice, între state. Problema cea mai gravă este acest dezzechilibru uriaș: între bogăție și sărăcie, între țări bogate și țări sărace. Deci la scară globală se pune astăzi problema găsirii căilor de a atenua aceste discrepanțe.

Și revenind la exemplul suedez, acesta s-a extins apoi, s-a extrapolat în toate țările europene dezvoltate după război; și nemții au formulat acest obiectiv în manieră nemească, foarte precis: economie socială de piață! Economie de piață, de tip capitalist, cu toate regulile, cu toate virtuțile și limitele ei, dar cu finalitate socială.



Președintele Ion Iliescu argumentează.

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Această virtute a "modelului suedez" am căutat s-o subliniez, virtute care a devenit un model care s-a extrapolat cu succes în toată Europa dezvoltată, unde discrepanțele sociale s-au atenuat în mare măsură. Noi, din contră, astăzi, prin această tranziție spre o economie de piață pe care am vrea s-o construim cât mai bine, cât mai eficient, deocamdată, în această fază de tranziție, cunoaștem accentuarea acestor discrepanțe sociale, care devine pentru noi o problemă serioasă. Și vrem să găsim pârghiile prin care să realizăm o economie socială de piață. Deci să dăm dinamică dezvoltării economice, în același timp să găsim și pârghiile prin care să atenuăm discrepanțele sociale.

S.C.: Am realizat în 1994 o serie de interviuri pe tema "modelul suedez", pe de o parte cu patronatul, pe de altă parte cu sindicatele suedeze, pentru că esența "modelului suedez" a fost acel "consensus" între sindicate și patronat.

I.I.: Dar știți că a fost o experiență care s-a extins după al doilea război mondial: parteneriatul social; deci, pe de o parte dialogul patronat-sindicate și apoi triumful: guvernul-patronat-sindicate. Și noi am dezvoltat această practică în anii din urmă și avem o asemenea "consiliu economico-social", așa se cheamă, în care sunt cei 3 parteneri: deci reprezentanții guvernului, reprezentanții patronatului și reprezentanții sindicatelor. Și începe să dea roade această experiență. Deci, legislația de bază economico-socială de regulă, în formă de proiect, se dezbate în acest consiliu și cu avizul lui se înaintează apoi la Parlament pentru legislația respectivă, sau au loc dialoguri în legătură cu rezolvarea unor probleme punctuale pe care le ridică sindicatele sau patronatele.

S.C.: Să nu împrumutați de la "modelul suedez": impozitele, care au fost progresive până la peste 100%.

I.I.: Peste 100% nu poate fi, căci...

S.C.: Există un caz celebru cu scriitoarea Astrid Lindgren, cunoscută în toată lumea și care la un moment dat a primit o comunicare de la autoritatea de impozite că trebuie să plătească un impozit de 117%*. Ea s-a dus atunci la prietenul ei social-democrat, Gunnar Sträng, care era ministrul finanțelor, și i-a spus că nu poate plăti un impozit de 117%, dacă-mi amintesc exact, pentru că nu sunt decât 100 de procente. Ministrul de finanțe i-a răspuns: "Noi stabilim câte procente sunt!" Aceasta a fost povestit de ea, acum câțiva ani, când a primit premiul Asociației Ziariștilor Străini Acreditați la Stockholm.

I.I.: Știu că aceasta a avut și efecte negative. La noi nu se ajunge decât la 40%, dar și veniturile sunt mai modeste.

S.C.: Dumneavoastră v-ați adresat românilor din afara granițelor de multe ori, cerându-le să facă lobby pentru România. Vreau să vă rog să-mi spuneți exact: ce cereți de la românii care se află în afara graniței? În ce să constea acest lobby?

I.I.: Chestiunea am pus-o într-un termen mai larg după Revoluție. A fost "meritul", în ghilimele spus, al lui Ceaușescu, care a dezvoltat o politică ostilă față de românii plecați, pe care i-a tratat ca pe niște trădători, că și-au părăsit țara. Și asta a avut ecouri în foarte multe comunități de români care s-au simțit jigniți de propria țară. Și conducerea politică i-a tratat cu ostilitate. Noi am căutat după revoluție să reparăm acest lucru și să creem un climat de deschidere față de toți românii. Este datoria noastră ca să încurajăm și să facilităm această deschidere, acest contact, această comunicare a românilor oriunde sunt ei. M-am întâlnit cu foarte mulți reprezentanți români care păstrează sentimente calde, firești față de țară. Și oamenii doresc să aibe această comunicare și este datoria noastră să înleznim acest lucru. În același timp, și comunitățile de români pot să facă mai mult ca să păstreze această legătură, să păstreze aceste contacte, să informeze mai mult despre ceea ce este în țară. Și noi nu cerem nimic deosebit, ci să facă așa cum le dictează conștiința! Dorim să ajute ca România să fie bine cunoscută, bine înțeleasă, bine percepută peste tot.



Președintele Ion Iliescu în timpul expunerii de idei.

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Pentru că, din păcate, avem acest handicap de imagine. Noi nu vrem să polemizăm realitățile românești. Ele sunt așa cum sunt. Dar noi vrem ca lumea să înțeleagă bine și ce are bun această țară: să-i cunoască istoria, dar și prezentul, să-i cunoască și patrimoniul ei, și creația ei culturală. Avem oameni de valoare, avem un popor care a suportat multe greutăți în timp, dar care și-a menținut și demnitatea, și ființa, și identitatea.